

Universitätsbibliothek Paderborn

Cvrsvs Theologici ...

Ea Brevitate Conscriptus, Qvam Tot Tantarvmqve Rervm Amplitudo Et
Varietas Patitvr ...

Quas Prima Pars Et Prima Secundæ Divi Thomæ Complectvntvr -
Qvæstiones Insvper Ad Mores & praxim spectantes, quæ peculiarem cum
Scholasticis habent connexionem, declarantur

Carleton, Thomas Compton

Leodii, 1659

Sect. II. Gratia & peccatum mortale in eâdem naturâ rationali simul
nequeunt vel divinitus consistere.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13718

SECTIO SECUNDA.

Gratia & peccatum mortale in eadem naturâ rationali nequeunt vel divinitus consistere.

I. Peccatum mortale & gratia, nec divinitus in eadem anima possunt existere.

II. Cum non repugnet qualitas excludens essentialiter peccatum mortale, quidni gratia sit talis.

III. Ita Scriptura de gratiâ loquitur, ut denotet eam cum peccato mortali consistere non posse.

Gratia cum per se det denominationem lucidi, mundi, justique pugnat necessario cum peccato mortali.

IV. Quamvis Patres raro loquantur de potentia absolutâ, hic tamen de eâ loqui videntur.

SECUNDA Conclusio: Probabilis mihi videtur quod affirmat Vasquez, & auctores secundæ sententiæ, peccatum mortale scilicet & gratiam, non ex naturâ rei tantum, seu connaturaliter, sed essentialiter etiam pugnare, ita ut nec divinitus simul in eadem animâ vel naturâ rationali consistere simul possint.

Ratio conclusionis est primò: nulla siquidem est repugnantia ut sit possibilis qualitas aliqua, quæ ita essentialiter sanctificet, & reddat justum, ut nec divinitus possit simul cum peccato consistere; ergo de facto nostra gratia habitualis est hujusmodi: antecedens probatur; inprimis enim hoc modo pugnare videntur in eadem animâ amor & odium, assensus & dissensus circa idem objectum, & duæ positivæ voluntates oppositæ in Deo: imò unio hypostatice secundum communem sententiam (licet id negent aliqui ex adversariis) hoc modo pugnat cum peccato.

Consequentia itaque probatur: Scriptura namque & Patres de nostrâ gratiâ habituali ea passim affirmant, quæ apertè significant hoc ei competere: sic enim 2. ad Corinth. 6. gratia vocatur lux, 1. Joannis 3. semen Dei, quo stante non potest quis peccare, ad Romanos 8. Spiritus vite & adoptionis, item dicitur nos justificare, sanctificare, &c. ergo sicut adversarii & omnes ex contrariis locutionibus Scripturæ & Patrum circa peccatum, quòd nimirum dicatur mors, tenebræ, &c. colligunt illud per se formaliter & adæquatè reddere hominem injustum, fœdum, Deo odibilem, &c. ita ut eo posito, nec per divinam potentiam fieri possit, ut homo cui inest, non sit per illud adæquatè & completè immundus & injustus, & denominatio justus in eo penitus extinguatur, ita idem e contrario colligere possumus & debemus de gratiâ, quæ proinde per se, & adæquatè dabit denominationem lucidi, justus, viventis, &c. si autem per se & completè det istas denominationes; ergo per se formaliter & adæquatè tollit denominationem injusti, immundi, mortui, inimici Dei, odibilis, & consequenter auferet peccatum ipsum: si enim tollatur denominatio injusti & inimici, tollitur ipso facto peccatum. Nec sanè ulla videtur ratio, cur gratia seu justitia eo ipso quòd sit in subjecto, non det denominationem grati & justus, sicut calor dat denominationem calidi, frigus frigidi, &c.

Dices: Scriptura, Concilia, & Patres raro loquuntur in ordine ad potentiam absolutam; ergo explicari possunt quòd solum ex naturâ rei gratia tribuat denominationem justus, lucidi, viventis, &c. & consequenter similiter solum ex naturâ rei pugnet cum peccato. Contrà: licet verum sit loqui plerumque Patres de potentia tantum ordinariâ, hic tamen, cum iis utantur exemplis, lucis scilicet, vitæ, &c. quæ nec divinitus stare possunt cum suo opposito, sufficienter indicant loqui se in ordine ad potentiam absolutam. Deinde sicut juxta adversarios ex his ipsis locis, ubi similia dicunt de peccato, colligitur peccatum nec divinitus esse posse, & non dare denomina-

tiones immundi, injusti, mortui, &c. ita eodem modo colligitur non posse existere gratiam, quin det denominationem grati, lucidi, justus, &c. Cum itaque non implicet qualitas quæ ita essentialiter faciat hominem justum, ut componi nequeat cum peccato, maximum fundamentum habemus dicendi gratiam nostram habitualem esse ejusmodi.

Secundò probatur Conclusio ex Concilio Tridentino, sess. 6. cap. 7. ubi postquam dixisset Concilium justificationem nostram, id est justificationem impii (ut distinguatur à justificatione Angelorum) esse, & peccatorum remissionem & sanctificationem, ac renovationem internam: cui etiam consonat illud Apostoli ad Romanos 4. ubi beatitudo hominis (per quam appellationem omnes ibi intelligunt justificationem, juxta illud Psalm. 31. *Beati quorum remissa sunt iniquitates.*) consistere dicitur in remissione peccatorum: imò ubique secundum S. Paulum justificatio nostra illa est, per quam liberamur à statu iræ, & displicentiæ divinæ: hæc autem justificatio sine dubio est præcipuè peccatorum remissio: post hæc inquam eodem loco subjungit Concilium, causam formalem, & quidem unicam nostræ justificationis, esse gratiam nobis inhærentem; ergo gratia est etiam juxta Concilium remissio peccatorum, seu causa formalis illius, quâ proinde non minùs denominatur peccata remissa, quàm aer lucidus, vel tenebræ destructæ per lucem. Quæ mens Concilii ex eo clariùs adhuc colligitur, quòd juxta Theologos non solum intendat eo loco damnare Lutherum, qui formam justificationem posuit adæquatè extrinsecam; sed etiam Bucerum, qui præter favorem extrinsecum statuebat formam aliquam justificationem intrinsecam, licet imperfectam, & cujus defectum suppleret favor ille extrinsecus.

Tertiò probatur, & magis explicatur præcedens ratio: in contrariâ siquidem sententiâ sequeretur gratiam inhærentem non esse omnino causam formalem remissionis peccatorum, sed aut efficientem, aut dispositivam, quæ ad materialem reducitur: sequela probatur; quoties enim forma aliqua expellit aliam, non immediate, sed mediante aliâ causâ formali, hæc sola non illa est causa formalis expulsionis illius: sic dispositiones ad formam novam in communi sententiâ non expellunt formaliter priorem, sed sola forma ipsa nova inducta, nec calor expellit formaliter densitatem in cerâ, sed sola raritas à calore causata; ergo similiter, si gratia sit tantum causa condonationis extrinsecæ, hæc sola est causa formalis expulsionis peccati, non gratia, cum gratia remotè tantum, & mediâ condonatione tollat peccatum.

Dices: frigus expellitur in genere causæ formalis à calore, & tamen immediatè destruitur à voluntate Dei, volente illud destruere; ergo similiter & peccatum à gratiâ tollitur, licet intercedat alia voluntas Dei. Respondetur disparitatem esse, quòd frigus sicut alia hujusmodi effectivè conservetur à Deo, sicque & in genere causæ efficientis ab eodem suspendente concursus destruitur, at verò peccatum habituale, ut supra diximus, non conservatur effectivè à Deo, & consequenter non potest ab illius voluntate aliò modo destrui, quàm in genere causæ formalis extrinsecæ, quatenus scilicet Dei volitio dat seipsâ formaliter denominationem cum eo impossibilem; ergo si gratia inferat hujusmodi Dei voluntatem, non tollit peccatum immediatè in genere causæ formalis, sed hæc sola Dei voluntas id præstabit.

Cum

V. Ex Concilio Tridentino ostenditur gratiâ habitualem stare non posse cum peccato mortali.

Docet Concilium causam formalem unicam nostræ justificationis esse gratiam.

VI. In contrariâ sententiâ sequitur, non gratiam, sed tantum condonationem extrinsecam esse causam formalem expulsionis peccati.

VII. Aliud hæc in parte est de peccato habituali, aliud de frigore & aliis formis physicis, quæ conservantur à Deo effectivè.

VII.

Landes, quibus nostram gratiam extollunt Patres, arguunt eam essentialiter extollere peccatum.

Cum igitur ex una parte non repugnet, ut duae res, quae non sunt formaliter contradictoriae, sed solum virtualiter, sese invicem excludant essentialiter, ut constat in unione hypostatica cum peccato, volitione etiam & nolitione, assensu ac dissensu secundum communem sententiam, amore & odio, &c. Et Scriptura, Concilia, & Patres ita extollant nostram gratiam, verisimile est eam adeo perfectam sanctitatem esse, & tam nobili modo iustificare, ut stare omnino nequeat cum peccato, licet multi nostrae etiam sententiae Auctores existimant non repugnare gratiam huic in perfectione inferiori, quae solum pugnet cum peccato ex natura rei, sicutque ulterius ut tribuat denominationem sanctificantis, seu iustificantis, petere absentiam peccati, sicut denominatio filii adoptivi a gratia habituali proveniens petit absentiam seu negationem unionis hypostaticae, & alia huiusmodi. Imò frequenter effectus formalis dependet ab aptitudine subiecti, vel entitativa, ut si visio poneretur in lapide non cum denominaret videntem, sicut nec personalitas Verbi cum natura irrationali constitueret personam, sed tantum suppositum. Interdum etiam pendet effectus formalis ab accidentalibus aptitudine, seu subiecti dispositionibus, quae de causa anima non denominat os sensitivum, aut discursivum, & similia.

Potest multo dari posse gratiam nostram in servitatem, quae cum peccato mortali pugnet tantum ex natura rei.

IX.

Probabilis est habitualem omnem gratiam pugnare essentialiter cum peccato mortali.

Huiusmodi ergo gratia consistere posset cum peccato mortali, quod proinde per se formaliter non tolleretur, sed solum petendo extrinsecam Dei condonationem, quam tamen Deus posset negare. Existimo tamen & clarius & magis conformiter ad principia tum hic, tum alibi posita dici posse, omnem gratiam habitualem per se formaliter iustificare, & tollere peccatum.

SECTIO TERTIA.

Argumenta contententia gratiam consistere posse cum peccato mortali.

I.

Dicitur etiam quando infunditur gratia, Deus condonat peccatum.

Obiicitur primò: de facto Deum condonare peccatum habituale, quando infunditur gratia; ergo duplex intercedit mutatio in iustificatione peccatoris, intrinseca una, nimirum gratia, altera extrinseca, voluntas scilicet divina, qua condonat peccatum. Confirmatur: in iustificatione etenim, praeter gratiam, quae est quid positivum, est etiam remissio, seu negatio peccati, haec autem est quid distinctum a gratia; ergo, &c.

II.

Resp. Unicum tantum Dei voluntatem intervenit in remissione peccati habitualis.

Ad argumentum Respondetur, unam tantum hic intercedere voluntatem divinam, illam scilicet qua vult infundere gratiam; gratia siquidem ex natura sua est absentia peccati habitualis, quod cum nihil positivum sit, ut dictum est, consequenter illius absentia non est vera & realis negatio: nihil enim physicum tollitur in remotione peccati habitualis, sicutque nec accedit subiecto vera & realis negatio, sed solum moraliter & interpretative, quatenus nimirum datur subiecto denominatio, cum peccato illo impossibilis.

III.

Aliud est absentia, aliud remissio peccati habitualis.

Conceptus ergo absentiae peccati habitualis est essentialis nostrae gratiae, conceptus verò remissionis est illi accidentaliter, & merè ei convenit contingenter, ex eo scilicet quod peccatum habituale immediate ante in subiecto praecesserit; sicut lux essentialiter est absentia tenebrarum, non tamen essentialiter earum expulsio. Carentia itaque

R. P. Comptom Theol. Scholast. Tom. I.

peccati habitualis est primarius conceptus gratiae nostrae habitualis, sicutque per se & immediate illud tollit formaliter, tanquam formalis illius condonatio. Et per haec patet etiam ad Confirmationem.

Obiicitur secundò: negatio peccati actualis est vera negatio, & a peccato & gratia distincta; ergo non sequitur gratiam nostram habitualem cum peccato, saltem actuali, componi non posse. Negatur tamen consequentia; gratia siquidem juxta Patres est lux, vita, iustitia, sanctitas, &c. haec autem denominationes stare nequeunt cum peccato actuali, magis quam cum habituali. Verum est quidem praeter voluntatem infundendi gratiam, intervenire aliam voluntatem, qua Deus vult suspendere concursum, haec autem voluntas non tollit peccatum actuale in genere causa formalis, sed efficientis, sicut voluntas subtrahendi concursum a frigore vel odio, inducto calore, vel amore. Conceptus tamen sancti, etiam in hoc casu, non dicit partialiter negationem peccati, sed adequatè consistit in gratia: unde si quis fingat adveniente gratia adhuc persistere peccatum actuale, esset homo ille justus & injustus, vivus & mortuus, & alia huiusmodi; sicut contingeret, si quis similiter fingeret peccatum actuale componi simul cum unione hypostatica.

IV.

Alio modo per gratiam remittitur peccatum actuale, alio modo habituali.

Quid si unum cum gratia persisteret peccatum mortale.

Obiicitur tertio: non est contra Concilium Tridentinum asserere iustificationem nostram sitam partialiter esse in condonatione Dei extrinseca: idem enim Concilium can. 11. damnat eos, qui iustificationem esse volunt tantum favorem Dei; ergo illam supponit partialiter in eo consistere. Respondetur negando consequentiam: loco enim citato solum damnat illum errorem Concilium, suam autem sententiam de iustificatione tradiderat supra cap. 7. Quod hinc clarius constat, nam eodem can. 11. damnat similiter Concilium eos, qui asserunt homines iustificari solà imputatione iustitiae Christi, & tamen non propterea dicunt opinari Auctores contrariae sententiae nos juxta Concilium iustificari partialiter per iustitiam Christi nobis extrinsece imputatam.

V.

Dicit: non negat Concilium Tridentinum in iustificatione intercedere condonationem extrinsecam.

Resp. Ostendendo hoc nullibi docere Concilium.

Quarta & communis obiectio est, non posse assignari in quo oppositionis genere opponatur gratia & peccatum: primò quia peccatum habituale est solum quid morale, gratia autem ens physicum, ens autem physicum cum morali non potest pugnare physice. Deinde haec oppositio non est relativa, privativa, aut contradictoria; ergo solummodo contraria, contraria autem simul stare, etiam naturaliter, possunt in gradibus remissis, & saltem supernaturaliter in intensis, ut constat in calore & frigore, humiditate, siccitate, &c.

VI.

Dicit: Assignari non posse in quo genere causa gratia pugnet cum peccato mortali habituali.

Respondetur, hoc ab omnibus ferme solvendum esse in unione hypostatica respectu peccati habitualis. Ad primum itaque dico gratiam non ulquequaque ita esse ens physicum, ut non sit etiam quid morale, reddens scilicet hominem bonum & sanctum, sicut actus physicus peccati cum reddit moraliter malum. Adde ens physicum essentialiter pugnare posse cum morali, ratione denominationum oppositarum, ut in his formis contingit, quae tamen repugnantia non est ratione incapacitatis physicae subiecti in essendo, sed formarum in denominando, ut in plurimis aliis contingit, voluntas siquidem physica rem alteri dandi pugnat in dominante cum possessione eiusdem rei, quae est quid morale. Ad secundum dico hanc oppositionem non esse formaliter contradictoriam, sed solum virtualiter, formaliter verò contrariam, sicut autem

VII.

Declaratur quòd ratio gratia opponatur peccato habituali.